

HIRDESD AZ IGÉT!

Kortárs igehirdetők

Boncz Zoltán

KRITIKA ÉS BÁTORÍTÁS

A kritika és a bátorítás két olyan terület, ami nem igazán kap sok figyelmet, ugyanakkor alapvetően meg tudja határozni egy család, illetve egy gyülekezet mindennapjait is. Befolyásolja azt, hogyan érzed magad abban a közösségben, illetve az adott személlyel. Sajnos egyszersmind két olyan területről van szó, amiket ha használunk is, nem megfelelően tesszük.

Pál gyakran ad egy „listát” arra nézve, hogy miként viselkedjünk. Erre példa az 1Thessz 5,12kk, de ilyet látunk a Kolossé 4 elején is. Kol 4,6: *„Beszédeitek legyen mindenkor kedves, sóval fűszerezett, hogy így mindenkinek helyesen tudjatok felelni.”* Egyesek erre azt mondják, hogy ez csak rizsa és mellébeszélés. A kedvencem a következő: *„Tudod jól, hogy én nem szoktam köntörfalazni, mindig megmondom, ha valami bajom van. Ami a szívemen, az a számon. Én ilyen egyenes vagyok.”* Nos, jó dolog az egyenesség, hasznos és kell is. De akkor itt arra buzdít minket a Biblia, hogy ne legyünk egyenesek, hanem mismásoljuk el a dolgokat? Egyáltalán nem és hamarosan meg is nézzük alaposabban.

De nézzük meg előtte, mit jelent az, hogy kritika (krinó, kritiké). Néhány igevers, ami segíthet ebben: 1Kor 11,13: *„Ítéljétek meg magatokban”* 1Kor 10,15: *„Úgy beszélek hozzátok, mint értelmes emberekhez: ítéljétek meg magatok, amit mondok.”* Mt 7,1–2: *„Ne ítéljétek, hogy ne ítéltessetek! Mert amilyen ítélettel ítélték, olyannal ítéltettek; és amilyen mértékkel mérték, nektek is olyannal mérnek.* 1Kor 10,29: vádol; 1Kor 6,6: pereskedik Bár nem ez a szó található a következő igeversben, de jól összefoglalja mindent: 1Thessz 5,21–22: *„mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatok.”*

Szóval mi a kritika? Mit mond róla az értelmező szótár?

Kritika: olyan publicisztikai vagy esszé műfaj, amely valamely művészeti vagy szellemi alkotás – festmény, zenemű, szépirodalmi alkotás, színdarab, tudományos kiadvány stb. – értékelésén, elemzésén keresztül a magasművészet vagy a tudomány aktuális állapotáról, eredményeiről ad képet a nagyközönség számára. (A kritika szükségszerűen válogat, az egyes alkotások ismertetésén keresztül azonban súlyponti tendenciákat vázol fel. Fontos feladata a művészet, irodalom stb. társadalmi és esztétikai jelentőségének feltárása, széles körű megértésének előmozdítása, ezzel végső soron népszerűsítése, az alkotóközösség és a közönség közötti kapcsolat megteremtése, a közízlés formálása.)

Nem akarom ezt a megfogalmazást boncolgatni, de sok fontos dologra rávilágít. A kritika lényege nem az, hogy elmondom, mi nem tetszik! Ez is része persze, de messze nem ez a célja! Értékel és elemez olyan céllal, hogy az aktuális állapotról adjon egy képet. Vajon mi tudunk-e olyan módon lenni kritikusok, hogy azzal segítsük értékelni a testvérünk helyzetét? Felvázolunk-e tendenciákat, irányvonalakat mások számára azon céljal, hogy megmutassuk, hova tart az élete, milyen pozitív és negatív következmények várhatók jelen helyzetben? Vagy készek vagyunk-e kritikusok lenni ilyen módon, hogy előbbre tudjon jutni, ahelyett hogy inkább hallgatunk. Csak egy nagyon egyszerű példa: egy emberrel nemrég találkoztam egy megbeszélés helyén. Az orrából lógott egy kis „nyünyüke”. Tudom, furcsa egy példa. Figyelmeztettem erre, ami miatt persze szegény elvörösödött. Ugyanakkor két lehetőségem volt: vagy figyelmeztetem, vagy hagyom, hogy így járjon akár egész nap egyik helyről a másikra. Nem minősítettem, csak felhívtam a figyelmét az aktuális állapotról képet adva – tükröt tartottam számára. Mindemellet

meghagyta neki a lehetőséget, hogy ő döntsön és cselekedjen a belátása szerint az ismeretek összegzése után.

A kritika egyik feladata pontosan ez: tükörnek lenni. Tükörként megmutatni azt, amit az adott illető egyébként nem látna. Másfelől fontos feladata az is, hogy ne mi akarjunk dönteni helyette, hanem ezt meghagyjuk a másik fél számára. Ezt sokszor szeretjük jótékony szeretetelca mögé rejteni és inkább nem beszélni róla. Miért pont én mondjam meg neki? Nem akarom megbántani. Miért lenne ez az én feladatom?

A gyülekezetben ugyanilyen fontos a megfelelő kritika. Az, ami nem azzal a céllal szólal meg, hogy elmondja, mi nem

tetszik, hanem ami valóban megvizsgálja az adott helyzetet, a maga helyén kezeli, és úgy közli az esetleges hibát, hogy azzal előremutató módon segíti a másikat a korrigálásra – de nem predesztinálja vagy kényszeríti egy döntés irányába. Ha csak a bűnre mutatunk, azzal a saját kezünkbe vesszük az ítélethozatalat, ami pedig Isten hatásköre. 2Tim 3,16–17: „A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre; hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített.” Ugye, milyen ismerős mindez? Isten ígéje rendre megkritizál bennünket. Tanít minket, fedd, megjobbít, nevel az igazságban, tökéletessé tesz, felkészít a jó cselekedetre. Pál azt mondja: „a betű megöl, a Lélek pedig megelevenít.” (2Kor 3,6). Amikor csak a bűnt fogalmazzuk meg, hogy ez és ez rossz a másik emberben, akkor az csak a törvény. Ki az, akit ne tudna Isten törvénye nemcsak megítélni, de elítélni is?! De a Lélek nemcsak a bűnre mutat rá – fontos, hogy ezt is megteszi – hanem megelevenít, egy új utat mutat. A helyes kritika nemcsak a hibára mutat rá, hanem segít a helyes irányba elindulni is, de nem kényszerít. Vezet, de nem hajt.

Legyünk kritikusak! Ítéljük meg a dolgokat magunkban, ahogy Pál is buzdít minket. Vizsgáljunk meg mindent! De ne csak elítéljünk! A Róm 6,23 egy jól ismert igevers, amit nem szabad szétszedni! Így kezdődik: „Mert a bűn zsoldja a halál – de ezzel nincs vége, mert utána ez jön – az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.” Ez a helyes kritika! Így lehet igaz a Kol 4,6: „Beszédetek legyen mindenkor kedves, sóval fűszerezett, hogy így mindenkinek helyesen tudjatok felelni.” Helyesen felelni, azaz elmondva az igazságot is, de reményt, utat is mutatni.

Másfelől pedig ne tagadd meg a kritikát a másik embertől! Ahogyan neked is szükséged van a visszacsatolásra, úgy neki is kell. Lehet, hogy elsőre nem fog jólesni neki, de később öröm lesz benne, hogy hallhatta tőled azt, amit az imént említett szeretettel közöltél vele. Mert ebből bizony valóban látható a törődés, az odafigyelés. Babits mondta: Mert vétkesek

közt cinkos, aki néma (Jónás könyve). Ha hallgatsz, ugyanezt teszed. Az Ez 3,18 is erről beszél: „Ha azt mondom a bűnösnek, hogy meg kell halnia, és te őt nem figyelmezteted, és nem szólsz neki, figyelmeztetve a bűnöst, hogy ne járjon bűnös úton, és így életben maradjon: akkor az a bűnös meghal ugyan bűne miatt, de a vért tőled kérem számon.” Ne maradj néma, legyél kritikus a megfelelő módon. 1Thessz 5,21–22 *mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatok.*

A második téma a bátorítás, ami szorosan kapcsolódik az előzőhöz. Ugyanakkor míg a (helytelen) kritikával többnyire bőven ellátjuk egymást, a bátorítással már csínján bánunk. Teszt jelleggel megnéztem egy csoportban, hogy mennyire vagyunk jók ebben és sajnos nem sikerült tündökölnünk még akkor sem, amikor konkrétan kiadott feladat volt mindez. Felkértem egy csoportot arra, hogy a következő egy hétben minden csoporttagot bátorítson egy alkalommal. Nos, nem lett éppen a legjobb eredménnyel járó feladat, sőt nyugodtan nevezhetném siralmasnak is az eredményeket, bár azért volt olyan személy, akinek jól ment mindez. Amikor nincs meghatározva feladatként, hogy bátorítanunk *kell* embereket, akkor feltehetőleg még rosszabbul megy ez...

Az amerikaiaknál nagyon megy a bátorítás, a társadalmuk egyik alappillére (néha úgy tűnik, túlzásba is viszik és akkor is bátorítanak, amikor épp kritikát kéne megfogalmazni). Jézus és Péter viszonyában azt gondolom, a bátorítás nagyon nagy lépésekre sarkallta a tanítványt. Gondoljunk csak a vízen járás esetére. A bátorítás: „Jöjj”, csodákat tett Péter életében. Úgy értem, mondhatta volna azt is Jézus, hogy ugyan már, Péter, mit akarsz te ezzel? Neked nem szükséges vízen járnod! Mégis, miért akarod ezt? Kinek akarsz bizonyítani? Te nem vagy Isten Fia! Inkább evezzel erősebben! Nem. Jézus inkább azt mondta: Jöjj! Mit élt át Péter csak azért, mert Jézus nem elutasította őt?! Szárnyakad adott neki az a megtapasztalás! Nem nézett le Jézus a kéresemért, foglalkozott velem, értékes vagyok neki! ... és a vízen jártam! Vele minden lehetséges!

Eszembe jut az, amit Jézus Jánosnak üzent, mint bátorítás: Lk 7,22–23: „Menjete el, vigyétek híriül Jánosnak, amit láttatok és hallottatok: Vakok látnak, sánták járnak, leprások tisztulnak meg, süketek hallanak, halottak támadnak fel, a szegényeknek az evangélium hirdettetik, és boldog, aki nem botránkozik meg énbenem.” Mi mindent jelenthetett János számára mindez! Nem hiába vagyok börtönben! Jól értettem! Ez az! Igen, volt értelme! Értékes vagyok!

Még egy szakasz, amikor Jézus arra bátorítja a tanítványokat, hogy imádkozzanak munkásokért (Mt 9,37–38), majd az egész 10. fejezet, amikor elküldi őket. Azt hallva simán mennek szembe az elefántokkal is. Annyi volt a feladat elmondása, mint amennyi a bátorítás. Fontos volt Jézusnak, hogy merjenek menni. Hogy megértsék, mennyire értékesek az ő szemében! De mondhatnám még a főpapi imádságot is vagy az utolsó vacsorát vagy egyéb más eseményeket. Jézus sokat bátorította a tanítványokat. Szinte a teljes élete erről szólt. Gyerünk! Menni fog! Ott leszek melletted! Hajrá!

Te mennyit bátorítod a körülötted levő embereket? Mennyire vagy egy bátorítás a körülötted levő emberek számára? Mennyire tudod visszatükrözni e téren Jézust? Amikor elmennek tőled az emberek, akkor leterhelve vagy feltöltelezve mennek tovább?

A bátorításhoz meg kell tudni látni azt, hogy miben bizonytalan a másik ember. Csak akkor fogod tudni bátorítani, ha nemcsak azt látod, hogy kételkedik, de azt is tudod, hogy mi az, ami ezt okozza számára. Lehet helytelen önértékelés, sok negatív kritika, téves szülői elvárások és rengeteg más dolog is. Nem fel-

tétlenül kell a forrást kezelned egy-egy alkalommal, de azt látnod kell, hogy miben bizonytalan az előtted álló személy.

A bátorításban fel kell ismerni, hogy mi az erőssége, hogy azt ismerd el. Sokszor látom, hogy valaki nem is tudja, miben kiemelkedő, éppen ezért nem is mer belefogni valamibe, pedig képes lenne rá. Feladatunk, hogy a hitüket, a bizalmukat erősítsük ne csak Isten személyében, de abban is, amit az Úr nekik adott eszközzel.

A bátorításban nem szabad hamis álmokat kergettetni a másikkal. Ez alapvető fontosságú. Ha minden téren bátorítunk valakit, akkor könnyen kudarcba hajszolhatjuk. Ami valakinek nem az erőssége, abban ne bátorítsuk, mert a jövőre nézve épp az ellenkezőjét fogjuk elérni.

A bátorításban elengedhetetlen a példamutatás (sikemi országgyűlés, Józs 24,14–15; ApCsel 10,38–39). Ne várjuk a gyülekezettől azt, hogy majd elkezdenek minket bátorítani, hogy jó volt az igehirdetés, mert tanultak belőle, ha mi sem vagyunk képesek bátorítani őket. Ne várjuk a másiktól hogy továbblendít minket egy jó szóval, ha még nekünk sem megy ez. Nagy a különbség az „utánam” és az „előre” szavak között...

Kevés olyan hatékony eszköz van a kezünkben, mint a kritika és a bátorítás. Az egyikkel sok jó dolgot tehetünk, de helytelenül eljárva árthatunk is. Fontos, hogy helyesen használjuk, de pusztán félelemből, mert nem tudjuk, hogyan tegyünk, nem szabad elmulasztani jól használni. A kritika olyan, mint a kés: nagyon hasznos a mindennapokban, de súlyos sebeket is ejthetünk vele.

A bátorítás is lehet kétélű, hiszen nem szabad valakit olyanra bátorítani, ami rossz irányba viszi, de nagyon fontos, hogy megfelelő módon segítsük vele a másikat. A hiánya pedig nagyon szembetűnő egy közösségben.

Te hogy használod ezt a két eszközt? Te hogyan fogod használni ezt a két eszközt? Ez nemcsak egy lehetőség, amivel élünk vagy nem élünk. Ez egy feladat is számunkra, hogy helyes kritikával a jó irányba segítsük a másikat, illetve bátorítással mozdítsuk is tovább. Ez a te feladatod, amivel szolgálattal tartozol a másik felé. Nem azt kérdezem, hogy csinálni akarod-e, hanem hogy miként fogod végezni mindezt. Képzeljétek el, ha egy olyan gyülekezetté válunk, amely kész egymást helyes kritikával és bátorítással előremozdítani, mi lesz abból. 12 apostol hova jutott el azért, mert Krisztus motiválta őket, pedig ott csak egy motiváló ember volt. Hova juthatunk el mi hitben, ha ebben is követjük Krisztust, és mind szolgálunk egymás felé kritikával és bátorítással?! Képzeld csak el! Merd megálmodni! – Majd kezd el megcselekedni!

Boncz Zoltán Pápan született, nem hívő családba, így semmiféle keresztény múlttal nem rendelkezik. A Pápai Általános Iskola után a győri katonai gimnáziumban tanult tovább. Ez a gimnázium nem épp krisztusi értékrendjéről híres, mégis itt tért meg. Később bibliórakat és imaalkalmakat szervezett többedmagával ott, majd továbbtanult a katonai főiskolán, ahol ugyanezt folytatva egy bibliakört kezdett egy barátjával, akivel naponta kétszer (reggeli torna és takarodó előtt) összejárt imádkozni. Közben már hívta az Úr a lelkieszi szolgálatra. Ezalatt főként a Timóteus Társasággal szolgált együtt, miközben visszajárt Pápara is a gyülekezet életében részt venni, valamint *Csaplár József* lelkipásztortól tanulni. Később a sereg úgy döntött, hogy csak az a jó mérnök, aki láb nélkül is felmászik a kötélre, így kiment csapathoz. 2002-ben összekötötte az életét *Timeával*, majd egy évvel később felbontott egy másik köteléket a hadsereggel. Azóta a gyülekezetben, valamint egy anyaotthonban szolgál. Ami szabadidő marad, azt digitális eszközök külső-belső megismerésével tölti, részint egy vállalkozás keretében.

Rick Warren

MIT TEGYÜNK A NEHÉZ EMBEREKKEL?

*John D. Rockefeller*rt megkérdezték, mit tart az alkalmazottai legértékesebb tulajdonságának, ezt válaszolta: „A képességet, hogy hogyan jöjjünk ki az emberekkel!”

Az egyik legfontosabb dolog, ami segít, hogy sikeresek legyünk a szolgálatban, ha tudjuk, hogyan bánjunk a bajkeverőkkel. Ha idejében megtanulod, hogyan viszonyulj a nehéz emberekhez, több energiád marad a szolgálatra, ahelyett, hogy azt szükségtelen konfliktusokra pazarolnád.

A bajkeverők sokfélék lehetnek:

- T34-ES TANK – átgázol rajtad ha megengeded
- HANGSZÓRÓ – szétbeszéli a fejedet
- BUBORÉKKIPUKKASZTÓ – kilyukasztja mindenki lelkesedését
- VULKÁN – olyan a temperamentuma mint a Vezúvznak
- SÍRÓS – krónikus panaszkodó
- SZÖRÖZŐ, aki a kákán is csomót keres – a kielégíthetetlen perfekcionista
- ŪRKADÉT – mindig más hullámhosszon van, semmit sem ért

Mit tegyek az ilyen emberekkel?

Jézus maga is sok nehéz emberrel találkozott. Négy elvet találtam az életében erre vonatkozóan:

1. *Ismerd fel, hogy nem tudsz mindenkinek megfelelni!* (János 5,30) Jézus maga sem volt képes erre! Valaki esőt akar, valaki napsütést.
2. *Utasítsd vissza, hogy úgy ugrálj, ahogy ők fütyülnek!* (Máté 22,18) Tanuld meg, hogyan mondj nemet az irreális elvárásokra! Ne félj konfrontálódni! Mond el az igazságot szeretetben!
3. *Soha ne állj bosszút!* (Máté 5,38–39) Ezzel lesüllyednél a szintjükre.
4. *Imádkozz értük!* (Máté 5,44) Mindkét félnek segít. Engedd meg Istennek, hogy ő kezelje őket.

Legyen ez az ige a célod: „Amennyiben rajtatok áll, éljetek mindenkiel békességben.” (Róm 12,18)

Forrás: http://gyulekezetvezetes.blog.hu/2009/05/16/mit_tegyunk_a_nehez_emberekkel